

नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्), मिति २०७७/०५/०९ को निर्णय अनुसार विभागीय
मन्त्रिस्तरको मिति २०७७/०५/१७ को निर्णयबाट स्वीकृत

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट आ.व. २०७७/०७८ मा प्रदेश
तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत पठाइएका
कार्यक्रमहरूको प्राविधिक कार्य संचालन प्रक्रिया, रिपोर्टिङ तथा तथ्याङ्क
व्यवस्थापन सम्बन्धी मार्गदर्शन

(कृषि तर्फ)

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाडौं

स्थानीय तहबाट संचालन हुने कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया, २०७७

१. कार्यक्रमको परिचय: कृषि विभाग एवं कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तरगत सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत स्थानीय तहबाट संचालन गरिने कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि यो कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया तयार गरिएको छ ।

१.१ लक्ष्य/उद्देश्य: यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियाको देहाय बमोजिमका उद्देश्य रहेका छन्:-

(क) सशर्त वित्तीय हस्तान्तरणमार्फत स्थानीय तहमा कृषि पूर्वाधार विकास गर्ने । यसरी विकास गरिने कृषि पूर्वाधारहरूको छनौट, निर्माण र सञ्चालनको लागि स्थानीय तहलाई सहजीकरण गर्ने ।

(ख) सशर्त हस्तान्तरित बजेट मार्फत निर्माण गरिने कृषि पूर्वाधारहरूको किसिम अनुसार आवश्यक पूर्वशर्तहरू, उपलब्ध भएसम्म प्राविधिक स्पेशिफिकेशन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्राविधिक मोडालिटी बारे सहजीकरण गर्ने ।

१.२ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय: स्थानीय तहहरू ।

१.३ कार्यक्रम सञ्चालन हुने प्रदेश/स्थानीय तह/स्थान: सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालन हुने स्थानीय तहहरू ।

१.४ अपेक्षित उपलब्धि:

(क) स्थानीय तहहरूमा विभिन्न स्तरका कृषि पूर्वाधारहरू जस्तै कृषि उपज संकलन/विक्री केन्द्र, बजार पूर्वाधार, प्रशोधन उद्योग, वीउ भण्डारण घर, शीत भण्डारण घर, खाद्य गोदाम घर, सिंचाइ पूर्वाधार निर्माण भएको हुने ।

२. सञ्चालन हुने मुख्य क्रियाकलाप: कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तरगत स्थानीय तहहरूमा आ.ब. २०७७/७८ माकृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालनका देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरूमा सशर्त अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।

२.१ कृषि पूर्वाधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गर्ने

२.२ लागत सहभागितामा कृषि उपज बजार पूर्वाधार निर्माण

२.२.१ कृषि उपज संकलन तथा विक्री केन्द्र निर्माण

२.२.२ कृषि बजारको स्तरोन्नती

२.३ भूमिगत सिंचाइ विकास कार्यक्रम

२.३.१ डिप ट्युबवेल जडान

२.४ सिंचाइ संरचना निर्माण

२.५ दाना प्रशोधन उद्योग स्थापना

२.६ कोल्डस्टोर निर्माण

२.७ खाद्य गोदाम घर निर्माण

- २.८ धान प्रशोधन उद्योग स्थापना
- २.९ ड्रायर खरिद तथा स्थापना
- २.१० बीउ भण्डारण घर निर्माण

३. कार्यक्रम सञ्चालन विधि:

३.१ लागत सहभागितामा कृषि उपज संकलन केन्द्र तथा अन्य बजार पूर्वाधार निर्माण/स्तरोन्नति कार्यक्रम/बजार पूर्वाधार निर्माण सहयोग कार्यक्रम: यस किसिमको कार्यक्रम संचालनार्थ स्थानीय तहमा सशर्त हस्तान्तरण भएको कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा देहायको विधि अपनाउनु पर्नेछ:-

- (क) कृषि पूर्वाधार निर्माण सरकारी/सहकारी/सामुदायिक/सार्वजनिक जग्गामा मात्र गरिनुपर्नेछ ।
- (ख) कृषि उपज बजारहरू निर्माण गर्दा बजारको प्रकार अनुसार यथासम्भव अनुसूची-१ मा उल्लिखित विभिन्न कृषि उपज बजारहरूको निर्माणका लागि आवश्यक न्यूनतम क्षेत्रफल र प्राथमिकता प्राप्त पूर्वाधारहरूको विवरणअनुसार वा सम्बन्धित स्थानीय तहबाट हुने प्राविधिक एवं स्थलगत निरीक्षणबाट उचित ठहरिए बमोजिम हुनुपर्नेछ ।
- (ग) पूर्वाधार निर्माणपूर्व प्राविधिक र इन्जिनियरिङ्ग सम्भाव्यता अध्ययन भएको हुनुपर्नेछ ।
- (घ) सशर्त हस्तान्तरित कार्यक्रममा जुन कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम निर्माण गर्ने उल्लेख भएको छ, सोही पूर्वाधार निर्माणमा मात्र हस्तान्तरित रकम खर्च गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) कार्यक्रममा नै समुह/सहकारी/उपभोक्ता समितिसंगको साझेदारीमा कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गरिने उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
- (च) निर्माण सम्बन्धी अन्य प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरू सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

३.२ कृषि पूर्वाधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गर्ने/स्वीकृत विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) अनुसार कृषि पूर्वाधार निर्माण कार्य संचालन गर्ने: नयाँ कृषि पूर्वाधार विकासका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयारी तथा यसअघि कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रले तयार गरिसकेको वा सम्बन्धित स्थानीय तहले गरिसकेका/गर्ने विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) अनुसार कृषि पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्यहरूका लागि सशर्त हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम संचालनका लागि देहायको विधि अवलम्बन गर्नुपर्नेछ:-

- (क) एकिकृत कृषि पूर्वाधार विकासकार्यक्रम अन्तर्गत नयाँ निर्माण हुने अत्याधुनिक ठूला पूर्वाधारको लागि सम्बन्धित स्थानीय तहले कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रसँगको समन्वयमाद्रुत विश्लेषण (Rapid Appraisal) का लागि टोली गठन गरी परिचालन गर्नुपर्नेछ । तर एकीकृत कृषि बजार पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत हाल सञ्चालित बजारहरूको स्तरोन्नतीका लागि द्रुत विश्लेषण आवश्यक पर्ने छैन । द्रुत विश्लेषण (Rapid Appraisal) वाट सम्भाव्य देखिएका विस्तृत प्रारम्भिक सम्भाव्यतावारे अध्ययन गरी/गराइ मात्र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयारीका लागि प्रक्रिया आरम्भ गर्नुपर्नेछ ।

- (ख) कृषि पूर्वाधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गर्दा सार्वजनिक जग्गाको हकमा मात्र सशर्त वित्तीय हस्तान्तरित बजेट खर्च गर्न पाईनेछ ।
- (ग) कृषि पूर्वाधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयारी कार्यक्रम अन्तरगत सेवा तथा परामर्श सम्बन्धी खरिद प्रक्रिया, प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरु सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।
- (घ) यसअघि कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रमार्फत विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार भइसकेका वा सम्बन्धित स्थानीय तहबाट नै तयार हुने विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) कृषि पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी कार्यका लागि सम्बन्धित स्थानीय तहले नै आवश्यकता अनुसार वातावरण संरक्षण ऐन तथा नियमावली बमोजिम आवश्यक हुने प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) गरी आवश्यकता अनुसार बहुवर्षीय योजना स्वीकृत गरी निर्माण कार्य नियमानुसार गर्नुपर्नेछ ।

३.३ अन्य कृषि पूर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक विवरण

- (क) बीउ बैंकका लागि ३० देखि १०० मे.टन. क्षमताको बीउ भण्डारण घर र यससँगै अन्य आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधारहरु जस्तै ट्रान्जिट सेड, मेशिन सेड, थ्रेसिङ्ग फ्लोरएउटै प्याकेजमा निर्माणका साथै बीउ ड्रायर, बीउ ग्रेडिङ्ग मेशिनरी पनि जडान गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) बीउ भण्डारण घर, गोदाम घर, शीत भण्डारण घर कम्तीमा ३० मे.टन. भण्डारण गर्न सकिने क्षमता भएको हुनुपर्नेछ ।
- (ग) कृषि पूर्वाधारको निर्माणका लागि स्थानीय आवश्यकता, उत्पादन, माग आपुरती जस्ता विवरणहरु पनि संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) कृषि मेशिनरी, प्रशोधन प्लाण्ट, चिस्यानकेन्द्र जस्ता मेशिनहरुको हकमा प्राविधिक स्पेशिफिकेशन र तयार गर्नुपर्नेछ । यसरी तयार भएको प्राविधिक स्पेशिफिकेशन कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (ङ) प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरु सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

३.४ भूमिगत सिंचाइ विकास कार्यक्रम: सिंचाइ सुविधाको अन्य कुनै श्रोत नभएको र भूमिगत जलश्रोतको उच्च सम्भाव्यता भएको क्षेत्रमा सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा स्थानीय तहले भूमिगत सिंचाइ विकास कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछन्। भूमिगत सिंचाइ विकास सम्बद्ध कार्यक्रमको कृषि तर्फको सम्पर्क कार्यालय कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्र, नक्टाइजिज तोकिएकोले आवश्यक प्रकृयाको लागि उक्त कार्यालयसँग समन्वय र सम्पर्क गर्नुपर्ने र यसका अलावा यस अनुसारको कार्यहरु संचालन गर्दा देहायका विधि अवलम्बन गर्नुपर्नेछ:-

- (क) सम्बन्धित स्थानीय तहले भूमिगत सिंचाइ विकास कार्यक्रम संचालनका लागि उपभोक्ता समितिबाट प्रस्ताव गर्दा प्रारम्भिक सर्वेक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) डिप टयूबवेल सिंचाइ विकास कार्यक्रमको प्रस्ताव गर्दा एउटै प्याकेजमा डिप टयूबवेल, पम्प हाउस र पम्प जडान सम्मको कार्य प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) डिप टयूबवेल जडान कार्य सिंचाइ नीति, २०७० अनुसार गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) स्यालो टयूबवेल जडान कार्य साना सिंचाइ विशेष कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि अनुसार गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरु सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।
- (च) प्रारम्भिक सर्वेक्षणको प्रतिवेदनमा देहायका विवरणहरु समावेश गर्नुपर्नेछ:

- (अ) डिप टयूवेल जडान हुने स्थानको किटानी विवरण ।
- (आ) डिप टयूवेल जडान हुने जग्गा मध्ये कम्तीमा १ कठ्ठा जग्गा समितिलाई उपलब्ध गराउन निवेदक समुहले जनाएको प्रतिबद्धता एवं कबुलियतनामा ।
- (इ) डिप टयूवेलबाट सिंचित हुने क्षेत्रको नक्सा ।
- (ई) डिप टयूवेल प्वाइन्ट सम्म मोटर बाटो भए नभएको ।
- (उ) बाटो उपलब्ध नभएको भए उपभोक्ताहरूले निशुल्क जग्गा उपलब्ध गराई मोटर बाटो बनाउन गरेको कबुलियतनामा र कार्य तालिका ।
- (ऊ) उक्त क्षेत्रको विद्युतिकरणको वर्तमान अवस्था तथा सो बारे उपभोक्ताले जनाएको प्रतिबद्धता ।
- (ए) जनसहभागिता स्वरूप लागतको घटिमा "सिंचाई नीति २०७०" अनुसारको जनसहभागिता बराबरको जिन्सी वा नगद वा श्रमदान अनिवार्य रूपमा व्यहोर्ने सम्बन्धमा जनाएको प्रतिबद्धता ।
- (ऐ) सम्भावित कमान्ड क्षेत्रमा सिंचाइको अन्य श्रोतको अवस्था ।

३.५ स्तरोन्नति गरिनुपर्ने/अधुरा कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम: विभिन्न वर्षहरूमा कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्र वा अन्य सरकारी निकायबाट अनुदान/सहयोग प्राप्त गरी निर्माण शुरु गरिएका तथा विभिन्न कारणले अधुरो रहेका वा यसअघि निर्मित कृषि पूर्वाधारहरूमा स्तरोन्नतिका लागि सशर्त हस्तान्तरित कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा देहायको विधि अवलम्बन गर्नुपर्नेछ:-

- (क) उपलब्ध बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै श्रोतबाट समेत रकम उपलब्ध गराइ यथासम्भव चालु आर्थिक वर्षभित्रै अधुरा संरचनाहरूलाई पूर्णता दिनुपर्नेछ ।
- (ख) विद्यमान कृषि पूर्वाधार स्तरोन्नतिका लागि हस्तान्तरित बजेट अनुसारको निर्माण सम्बन्धी प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरू सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

४. कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

- (क) संघीय सरकारबाट सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत स्थानीय तहमा कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालनका लागि सम्बन्धित स्थानीय तहबाट लागत साझेदारी गर्नुपर्ने भनी तोकिएकोमा सोही बमोजिम लागत सहभागिता सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा सम्बन्धित स्थानीय तहले निर्माणस्थलमा निर्माण कार्यविवरण, कुल ठेक्का रकम, सशर्त हस्तान्तरित बजेट र स्थानीय तहको लागत सहभागिता रकम सहितको जानकारीमूलक होर्डिङ्ग बोर्ड राख्नुपर्नेछ ।
- (ग) यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया अनुरूप विकास गरिएका पूर्वाधार तथा सुविधाको प्रयोग सतत अनुरूप तोकिए बमोजिमको प्रयोजनका लागि मात्र गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियाअनुसार पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि कृषि बजारको सञ्चालन, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन र सेवा शुल्क निर्धारण, सङ्कलन तथा व्यवसायिक योजना, बजारको

वर्गीकरण, कोष व्यवस्थापन आदि व्यवस्था स्थानीय तह आफैले उचित नियम बनाइ लागु गर्न सक्नेछ । यस कार्यका लागि "कृषि उपज बजारस्थलको व्यवस्था तथा सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५३ (संशोधन सहित)" लाइ आधार मान्न सकिनेछ ।

- (ड) यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियामा उल्लेख भएका व्यवस्थाहरू प्रचलित कानूनसँग बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।
- (च) तोकिएको कामको लागि सशर्त अनुदान स्वरूप वित्तिय हस्तान्तरण भएको बजेट सर्त अनुसारको तोकिएको कार्य सम्पन्न नगरी प्राप्त आर्थिक सहयोगलाई अन्य कामकाजको लागि प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- (छ) यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियामा उल्लेख भएको व्यवस्था अस्पष्ट भएमा वा कार्यविधिमा उल्लेख भएदेखि बाहेकका विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (ज) कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सम्बन्धी विषयहरूमा थप जानकारी, सूचना आवश्यक भए कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रमा सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।

५. कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सरकार/तह/निकाय र तिनको जिम्मेवारी:

५.१ संघीय सरकार

- (क) प्राविधिक पृष्ठपोषण,
(ख) कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण,
(ग) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ।

५.२ प्रदेश सरकार

- (क) कृषि ज्ञान केन्द्र/ कृषि विकास कार्यालय/फार्म केन्द्रमार्फत प्राविधिक सेवा,
(ख) सरकारी एवं निजी स्रोत केन्द्र एवं स्थानीय तहहरूबीच समन्वय,
(ग) कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ।

५.३ स्थानीय तह

- (क) कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको लागि संघीय एवं प्रदेश सरकारसँग कार्यक्रम माग,
(ख) आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम विस्तृकीकरण,
(ग) लाभग्राही/अनुदानग्राही छनौट, सम्झौता एवं अनुदान प्रवाह,
(घ) तोकिए बमोजिम कृषि पूर्वाधार प्रयोगको सुनिश्चितता गर्ने,
(ड) कार्यक्रमको दोहोरोपना नहुने सुनिश्चितता गर्ने,
(च) नियमित अनुगमन, पृष्ठपोषण एवं प्रतिवेदन ।

६. कार्यक्रम अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन:

- (क) विवरण प्रकाशन गर्नुपर्ने: यस कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया बमोजिम सञ्चालित पूर्वाधार विकास/निर्माण/स्तरोन्नती

५

विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रकाशन गर्नुपर्नेछ ।

(ख) प्रगति प्रतिवेदन पठाउनु पर्ने:

(अ) सशर्त हस्तान्तरित कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन अवस्थाको चौमासिक एवं वार्षिक प्रगति विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहले कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रमा पठाउनु पर्नेछ ।

(आ) कार्यक्रमको नियमित प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्थानीय तहलाई आगामी आ.व.मा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि बजेट उपलब्ध गराईने छैन ।

(ग) अनुगमन र मूल्याङ्कन: उपरोक्तानुसार संचालित कार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको मुख्य जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहकै रहनेछ । यसरी संचालित कार्यक्रमको कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्र, कृषि विभाग तथा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट समेत अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्य हुनेछ ।

[Handwritten signature]

अनुसूची-१

विभिन्न कृषि उपज बजारहरूको निर्माणका लागि आवश्यक न्यूनतम क्षेत्रफल र प्राथमिकता प्राप्त पूर्वाधारहरूको विवरण

क्र.सं	बजारस्थलको प्रकार	न्यूनतम आवश्यक क्षेत्रफल		प्राथमिकता प्राप्त पूर्वाधारहरू
		तराइ	पहाड	
१.	थोक बजार	१.५ विगाहा	१ विगाहा	कम्पाउण्ड वाल, सटरहरू, एप्रोच रोड, शौचालय, कार्यालय, सूचना केन्द्र, स्टोर/गोदाम, खानेपानी
२.	खुद्रा बजार	२ कठ्ठा	१.५ कठ्ठा	स्टल, स्टोर, खानेपानी, शौचालय
३.	संकलन केन्द्र	३ कठ्ठा	१.५ कठ्ठा	सेड, तौलिने सुविधा, स्टल, स्टोर, सूचना संचार सुविधा
४.	हाट बजार (संकलन केन्द्र सहितको)	१० कठ्ठा	४.५ कठ्ठा	सेड, शौचालय, खानेपानी, सूचना संचार सुविधा
५.	हाट बजार (संकलन केन्द्र बाहेकको)	७ कठ्ठा	४ कठ्ठा	सेड, शौचालय, खानेपानी

ठूला कृषि उपज बजार निर्माणका लागि न्यूनतम आवश्यक जग्गा सम्बन्धी विवरण

(१) काठमाडौं उपत्यका बाहिर एकीकृत कृषि बजार पूर्वाधार विकासका लागि तराईमा कम्तिमा ३ हेक्टर र पहाडमा कम्तिमा १ हेक्टर जग्गा उपलब्ध हुनुपर्नेछ। साना बजारहरूको हकमा कम्तिमा १ हेक्टर जग्गा हुनु पर्नेछ। तर काठमाण्डौं उपत्यकामा निर्माण गरिने कृषि उपज बजार स्थलको लागि केन्द्रसँगको समन्वयमा प्रस्तावित बजार निर्माणका लागि छनौट गरेको जग्गाको क्षेत्रफल प्राविधिक रूपले उपयुक्त रहेमा बजार संरचना निर्माण गर्न सकिनेछ।

अनुसूची-२

स्थानीय तहबाट कृषि बजार पूर्वाधार विकासमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत कार्यक्रम माग प्रक्रिया तथा प्रस्तावनाको

नमूना

माग सङ्कलनप्रक्रिया: स्थानीय तहहरूमा कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रमका लागि कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्र मार्फत कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसँग सशर्त वित्तीय सहयोगका आयोजना प्रस्ताव गर्दा देहाय बमोजिमको विधि अवलम्बन गर्नुपर्नेछ र सो अनुसार मात्र माग सङ्कलन गरिने छ ।

१. स्थानीय तहमा नयाँ कृषि पूर्वाधार विकास गर्न लागत अनुमान २५ लाख भन्दा बढी भएको खण्डमा मात्र केन्द्रसँग देहाय बमोजिमको विवरणका साथ आर्थिक सहयोगको लागि प्रस्तावना पेश गर्नुपर्नेछ ।
२. अधुरा पूर्वाधारहरूलाई पूर्णताका लागि संघीय बजेट सहयोग आवश्यक भएकोमा समेत हालसम्म भएको निर्माण कार्यको प्रगति, कार्यसम्पन्न गर्न लाग्ने रकम र त्यसमा संघबाट अपेक्षित सहयोग एवं स्थानीय तहको लागत साझेदारीको प्रतिबद्धता समेत लागत अनुमान लगायतका विवरणहरू केन्द्रमा पेश गर्न सकिनेछ ।
३. आगामी आ.व. को लागी स्थानीय तहबाट निर्माण हुने तर सोको निर्माणका लागी आवश्यक बजेट साझेदारिताका लागी केन्द्रमा तोकिएको काजजातहरू संलग्न राखी पौष मसान्त भित्र प्रस्ताव पेश गरी सक्नु पर्नेछ ।

प्रस्तावनाको नमूना

१. प्रस्तावना पेश गर्ने स्थानीय तहको नाम
२. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको किसिम/प्रकार
३. निर्माण गरिने कृषि पूर्वाधारको लागि उपलब्ध जग्गाको क्षेत्रफल, प्रस्तावित निर्माण क्षेत्र, निर्माण कार्यपश्चात खुला क्षेत्र कति रहन्छ र जग्गाको स्वामित्व, प्रस्तावित जग्गामा कुनै निजी घर/टहरा वा अन्य संरचना रहे/नरहेको लगायतको विवरण
४. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको आवश्यकता/औचित्य सम्बन्धी विवरण र अपेक्षित उपलब्धिहरू के हुन सक्छन् सो को विवरण तथा लक्षित लाभान्वित क्षेत्र तथा समुह भए सो को विवरण
५. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको निर्माणको पूर्व सम्भाव्यता भए/नभएको
६. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको निर्माणको अनुमानित लागत (सम्भव भए लागत अनुमान वा DPR भइसकेको भए सो समेत)
७. कृषि पूर्वाधार निर्माण गर्ने जग्गाको पूर्ण विवरण तथा आवश्यक अन्य पूर्वाधारहरूको (बाटो, बिजुली, पानी आदि) अवस्था
८. कृषि पूर्वाधार निर्माण गर्ने स्थानको उपयुक्तता, कृषि उत्पादनको अवस्था तथा उपभोक्ताहरूको पर्याप्तता

९. आशयपत्र पेश गर्ने स्थानीय तहको निर्माण कार्यमा लागत सहभागिताको प्रतिवधदता तथा अन्य संघ/संस्थाहरुले पनि साझेदारी गर्ने भए सो संस्थाहरुको पनि लागत सहभागिताको प्रतिवधदता
१०. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको प्रस्तावित संचालन मोडालिटी र दिगोपना
११. प्रस्तावित कृषि पूर्वाधारको प्रस्तावित निर्माण प्रक्रिया
१२. स्थानीय तहले ठानेका अन्य केही आवश्यक विवरण

अनुसूची-३
चौमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन ढाँचा

कार्यक्रमको नाम: कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन कार्यक्रम
कार्यक्रम संचालन गर्ने निकायको नाम: आ.व. २०७...

महिना:

१. कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्था

क्र.स.	प्रतिवेदन अवधिमा संचालन भएको कार्यहरु	हाल सम्मको कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्था

२. कार्यक्रमको प्रतिफल:

-
-
-
-

३. कार्यक्रम/बजेट कार्यान्वयनको अवस्था

क्र. स.	वार्षिक विनियोजन (रु. हजारमा)	प्रतिवेदन अवधिको खर्च (रु. हजारमा)	हालसम्मको खर्च (रु. हजारमा)	वार्षिक विनियोजनको तुलनामा खर्च प्रतिशत

४. कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या तथा सुझावहरु

-
-
-

 नेपाल सरकार
 कृषि तथा पशुपन्दी विकास मन्त्रालय
 सिंहदरवार, काठमाडौं, नेपाल